

Navijačko je nasilje samo i isključivo nasilje

Navijačko nasilje sa športskim događajem u biti ima veoma malo dodirnih točaka. Ono je navijačko isto toliko koliko je nasilje kada vas na povratku s proslave nove godine netko pretuče zbog pogrešnog naglaska - novogodišnje nasilje

■ Piše Goran Vojković

Ne treba posebno isticati da u Hrvatskoj postoji ozbiljna eskalacija nasilja koje se vezuje uz neka športska natjecanja, posebice nogometna. U tisku se danima prije imalo važnije utakmice ističu naslovi sa - za podizanje čitanosti vrlo pogodnom - policijskom frazom: „utakmica visokog rizika”. A na sam dan događaja tu su prateće kolone s navijačima, stotine pripadnika raznih rodova policije, spremne interventne snage... Uza sve se to sveže često i prečesto korišten pojam „navijačko nasilje”.

■ Je li zaista vezano uz šport?

Frazom „navijačko nasilje” nasilje se prostorno i vremenski ograničava isključivo na športski događaj. Stoga, kada neki državni ili lokalni dužnosnik govori o nasilju kao navijačkom, športskom, sportskom (ili kako zakon definira, o „neredu na športskim natjecanjima”), tim nas riječima zapravo odmah umiruje. Kaže da nasilje nažalost postoji, ali eto - vezano je samo i isključivo uz športski događaj.

Dakle, kada sudac označi početak utakmice, neki inače posve nenasilni ljudi istoga se trenu povampire i tako idućih 90 minuta, plus poluvrijeme. Ako se igruju produžeci, opasnost traje i malo dulje, ali generalno, manje od tri sata. Nakon toga športski događaj prestaje, a s njime prestaje i navijanje. Dakle pre-

staje i nasilje. Ponovno smo sigurni. Od svih nereda.

Jer, ljudi koji su spremni nekomu u prozor punog automobila ubaciti zapaljenu baklju, to sigurno ne bi učinili da nije u tijeku navijački događaj, utakmica. A oni koji po cestama organiziraju „sačekuše” (suvremeni i pomalo ekspresionistički izraz za ono što se u doba Jove Čaruge zvalo „drumsko razbojništvo”) i napadaju sumnjivce s pogrešnim registarskim pločicama, valjda bi - da nema nogometa - u kafiću ispijali kamilicu i slagali domino.

Policijski su službenici (prema televizijskoj reportaži i sami iznenađeni!) čak opazili podvrstu nasilnika koji propuštaju utakmicu da bi „na pravom mjestu” mogli pričekati protivničke navijače. Ili barem samo ljude iz grada gostujuće momčadi. Utakmica kao da uopće nije važna.

U biti, utakmica zaista nije važna nijednoj od spomenutih kategorija nasilnika. Da nema utakmica, tučnjave bi se organizirale među gradskim kvartovima. A ako nije ni to, povod nasilju bi bio to što netko nosi drukčiju majicu ili jede drukčiju hranu. Ili nešto peto.

■ Zakon kreće od posljedice

Istini za volju, u Hrvatskoj imamo i Zakon o sprječavanju nereda na športskim natjecanjima, koji u prvom članku nomotehnički ispravno kaže: „Svrha je ovoga zakona osiguravanje sigurnosti gledatelja, natjecatelja i drugih sudionika športskog natjecanja ili športske priredbe i stvaranje okruženja koje sprječava, suzbija i sankcionira nedolično ponašanje, nered, te nasilje, prije, za vrijeme i nakon športskog natjecanja ili športske priredbe, zaštita gledatelja koji se dolično ponašaju, zaštita drugih gra-

dana i njihove imovine i imovine pravnih osoba te stvaranje uvjeta da športsko natjecanje ili športska priredba što više pridonosi kvaliteti života građana, osobito mladeži”.

Lijepo je to rečeno, ali - rezultat je dvojbjen. Tko ne vjeruje, neka na dan utakmice visokog rizika parkira automobil „pogrešnih” registarskih pločica negdje blizu stadiona.

A zašto je rezultat dvojbjen? Zato jer polazi od posljedice, a ne od uzroka. Unatoč nekim posve neprimjerenim potezima određenih športša - a takvo ponašanje je, treba naglasiti, uvijek bilo izuzetak - navijačko nasilje sa športskim događajem u biti ima veoma malo dodirnih točaka. Ono je navijačko isto toliko koliko je nasilje kada vas na povratku s proslave nove godine netko pretuče zbog pogrešnog naglasaka - novogodišnje nasilje. Ili ako dobijete bocu u glavu na koncertu - rock nasilje. A da ne spominjemo npr. birtijaško nasilje.

Navijačko je nasilje samo i isključivo nasilje! Ono je nasilnicima jednostavno zgodno, jer su navijači druge skupine često na neki način uniformirani, nose druge simbole, znaju imati nešto drukčiji govor i sl. Lako su prepoznatljivi kao cilj. Usput je tu neki športski događaj, koji se može i ne mora pogledati, mnno je ljudi, može se pokazivati pred policijom, lako je oformiti grupu.

Danas je utakmica čak i prigodan povod za dogovorene tučnjave na stajalištima autocesta, što uključuje prilično veliku logistiku pripremanja terena i točnog vremenskog razdoblja kada treba

doći na dva nasuprotna odmorišta. Kakve to uopće ima veze sa športskim događajem i navijanjem?

■ Nasilje je problem društva u cjelini

Mi u Hrvatskoj imamo problem nasilja. Golog i primitivnog nasilja koje generira potpuno društveno neprimjerena ponašanja. Stvari su postavljene pogrešno - kreće se od športskog događaja, a ne od uzroka takvom ponašanju. Tako je jednostavno lakše: ne treba ulaziti u složene geneze nasilja koje se teško rješavaju godinama.

Postavi se dovoljno ograda, dovoljno policajaca i dovoljno kazni - i riješili smo problem. Riješili? Teško... Ionako za manje prijestupnike, kakva je većina, nema ni mjesta u zatvorima niti kvalitetnog preodgoja. A kada se dogodi zlo - već je kasno.

Pogrešno je misliti da će zakoni koji sankcioniraju nasilje na športskim događajima postići željeni rezultat. Oni mogu tehnički olakšati neke organizacijske i sigurnosne postupke i u tom su smislu dobri. Ali, zaista riješiti nasilje vezano uz športska događanja znači uhvatiti se u koštac sa samom genezom tog nasilja.

Neupitno je da nasilje u društvu treba rješavati. Jednako je neupitno da športša i športska društva posve sigurno mogu u tome pomoći. Ali, oni ne mogu biti jedini odgovorni za negativne pomake kojima su korijeni znatno dublji, u samom društvu. Bez rješavanja uzroka zbog kojih neki ljudi na stadione dolaze zadojeni mržnjom i ispunjeni željom za fizičkim obračunom, ni jedan navijački zakon neće riješiti problem.

Literatura

1. HINA, servis vijesti
2. Wingate, B. (2008). Violence at Sports Events (Violence and Society). Waco (Texas): Library Binding